

Vrij

Willy Vlautin bij Meulenhoff:

Vrij

Laat me niet vallen

Lean en Pete

Willy Vlautin

Vrij

roman

Vertaald door Dirk-Jan Arensman

MEULENHOF

Eerste druk 2014
Tweede druk 2019

ISBN 978-90-290-9298-2
ISBN 978-94-0230-281-3 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Free*
Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties
Zetwerk: Steven Boland

© 2014 Willy Vlautin
© 2014 Nederlandse vertaling Dirk-Jan Arensman en Meulenhoff Boekerij bv,
Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor de beschermheilige van de verpleegsters, Camillus de Lellis

1

Leroy Kervin deed zijn ogen open, en zag een vrouw in een blauwwitte sterretjesbikini met een pneumatische boor in haar hand. Hij kon haar blonde haar zien, haar hoge hakken en slanke, lange benen. Voor het eerst in zeven jaar kon hij haar zien, zonder dat zijn zicht wazig was. Hij zag haar duidelijk in de gloed van een klein gekleurd nachtlampje.

Hij lag in een tweepersoonsbed en keek naar het meisje. Hij kon de bedrijfsnaam onder haar op de kalender lezen: JACKSON GEREEDSCHAPPEN. Hij herinnerde zich dat zijn neef daar werkte. Plotseling kon hij dingen doordenken, op een rijtje zetten, iets waartoe hij de afgelopen paar jaar niet in staat was geweest. Het was alsof zijn brein plotseling een nimmer eindigende sneeuwstorm uit was gelopen. Tranen drupten van opluchting langs zijn wangen. Was hij eindelijk vrij? Was hij echt weer zichzelf?

*

Leroy Kervin was vierentwintig toen zijn legerenheid van de National Guard naar Irak was gestuurd. Een half jaar na zijn uitzending had een berm bom het voertuig waar hij in zat vernietigd. Er was een soldaat omgekomen, twee andere waren zwaargewond geraakt, en hij was wakker geworden in een ziekenhuis in Duitsland, met ernstig hersenletsel en twee gebroken armen. Hij kon niet praten en niet lopen. Het leven dat hij voor

die bom had gekend, bestond niet meer. Die Leroy Kervin was verdwenen.

De nieuwe Leroy Kervin herkende mensen niet die hij net had ontmoet. Hij raakte binnen de kortste keren geagiteerd, en werd net zo snel depressief. Het ene moment gooide hij uit frustratie met dingen, het volgende zat hij te snikken. Hij deed er maanden over om opnieuw te leren lopen, maanden voor hij weer een vork kon vasthouden, en hij worstelde voortdurend met zijn spraakvermogen en zijn emoties. Er was geen wonderbaarlijk herstel voor Leroy Kervin. Revalidatie ging over in verzorging, en uiteindelijk kwam hij terecht in een tweederangs woongroep voor invalide mannen in een stadje in de staat Washington.

*

Maar die avond werd hij, voor het eerst sinds de explosie, helder wakker. Herinneringen stroomden bij hem binnen. Hij kon zich zijn vaste gewoontes herinneren, het menu van die week, hoe laat hij naar bed ging en op welke dagen hij zich douchte. Hij kon zich herinneren dat zijn moeder hem een afhaalmaaltijd kwam brengen en dat ze naast hem zat terwijl ze samen tv keken. Hij kon zich zijn vriendin herinneren, haar ogen en gezicht, de moedervlek op haar kuit en dat ze rondliep in haar ondergoed. Hij wist plotseling weer hoe ze lachte, hoe haar stem klonk als ze overstuur was, hoe ze nieste en hoe ze bedroefd zuchtte als 's morgens de wekker ging.

Wat gebeurde er met hem?

De tijd verstreek en hij wist niet wat hij moest doen. Hij werd moe. Hij hoorde dat dat joch in de kamer naast hem, Rolly, lag te rukken en vaagjes dat die ouwe Hal in de kamer aan de andere kant van de gang lag te snurken. Verderop kon hij horen dat Donald een hoestbui had. Donald, die soms naakt rondliep, die Leroy's kamer in kwam, hem wakker schudde en onverstaanbare woorden in zijn gezicht spuwde. Als hij in slaap viel, zou hij dan weer verdwaald zijn in de mist als hij wakker werd? Zou de helder-

heid verdwenen zijn? Zou hij de rest van zijn leven daarin moeten doorbrengen?

Hij herinnerde zich plotseling de lange maanden waarin het, telkens als hij zijn ogen sloot, was alsof hij verdronk in de modder. En dan waren er de periodes waarin zijn gedachten louter om frustratie en geweld draaiden. Er gingen dagen voorbij waarin hij, telkens als hij een deur open of dicht hoorde gaan, zeker wist dat iemand hem kwam vermoorden. De angst daarvoor spoelde als een golf over hem heen, en als de angst wegzakte, kwam de mist terug en kon hij zich niets meer herinneren. Dan begon het allemaal gewoon opnieuw. Was dat zijn leven? Was deze helderheid gewoon de zoveelste illusie, een truc? Hij wist dat hij waarschijnlijk zijn ogen zou sluiten en in slaap zou vallen, en dat de helderheid zou verdwijnen en de frustratie, de sombere gedachten en de mist zouden terugkeren. Maar op dat moment, die nacht, had hij een venster en hij besloot er doorheen te ontsnappen.

Hij besloot zich van kant te maken.

Hij stapte zo hysterisch van paniek uit bed, dat hij begon te hyperventileren. Hij schuifelde naar de keuken en probeerde op adem te komen. Hij probeerde de besteklade open te doen om een mes te pakken, maar die zat op slot. Hij controleerde het medicijnkastje, maar dat zat ook op slot. Hij liep naar de deur naar de garage en deed hem open. Hij vond het lichtknopje en deed het licht aan. De ruimte was leeg, afgezien van een lege werkbank aan de andere kant en een oud houten hekje van een meter of anderhalf dat tegen de achtermuur stond. Er lag geen gereedschap; niets dat van nut kon zijn, behalve een paar oude verblikken. Hij staarde naar het houten hek, liep er toen naartoe en stak zijn handen tussen de spijlen. Hij sleepte het de garage uit, naar de huiskamer en zette het tegen het veiligheidshekje dat voor de trap naar de eerste verdieping stond. Zijn benen begonnen te trillen van inspanning en hij ging op de bank in de huiskamer zitten en rustte even uit.

Hij had een touw nodig, maar dat was er niet. Hij slofte terug naar zijn kamer. Hij haalde het ene nette overhemd uit de kast dat zijn moeder voor hem had opgehangen, liep terug naar het

traphekje en deed het open. Hij beklom de eerste trede en draaide zich om. Hij deed het plastic hekje dicht, sleepte het houten hekje ervoor en zette het ertegenaan. De oude, puntige houten staken stonden scheef naar de trap toe. Hij gebruikte een mouw van het overhemd als touw, bond de hekjes aan elkaar en ging zitten.

Hij werd overmand door uitputting. Hij sloot zijn ogen, leunde tegen de muur en wachtte. Toen hij weer ging staan, was dat wankel, maar hij sleepte zich de trap op. Bijna bovenaan hoorde hij het geluid van Freddie McCall, de nachtwaker, die lag te snurken. Hij nam de laatste paar treden en bereikte de eerste verdieping. Er brandde een lamp op het bureau. Hij kon Freddie op zijn buik zien liggen, volledig gekleed, in slaap.

Hij liep naar de andere kant van de ruimte, zo ver mogelijk bij de trap vandaan, en draaide zich om. Hij was buiten adem en duizelig. Hij dacht weer aan zijn vriendin, Jeanette. Hij herinnerde zich het huis dat ze samen hadden, dat ze naast hem in bed lag te slapen, hoe ze tegen het eind stiekem een briefje in elke zak van elk overhemd stopte, in elke broek en elke sok in zijn reistas. Hoe ze hem in tranen naar de basis reed. Dat ze aan de telefoon vanaf het andere eind van de wereld in snikken uitbarstte, en vervolgens de rest van hun gesprek probeerde hem aan het lachen te maken. Waar was ze nu?

En nam hij de juiste beslissing? Misschien was die helderheid wel geen kortstondige illusie – misschien had zijn brein zich wel plotseling hersteld? Maar dat kon niet, toch? Dat soort dingen gebeurde niet, of wel? De tranen vielen uit zijn ogen en hij probeerde te rennen.

Hij vroeg zijn benen sneller te bewegen dan ze in zeven jaar gedaan hadden, en hij vloog met zijn armen uitgestrekt van de trap. Hij landde boven op de oude houten staken, en die drongen zich bij hem naar binnen terwijl hij tegen de grond klapte en bewusteloos en bebloed op de vloer bleef liggen.

2

Freddie McCall werd wakker van het lawaai en grabbelde naar zijn bril. Hij deed het licht aan, rende de trap af en trof Leroy bewusteloos aan, met een stuk hout dat uit zijn borst stak. Er lag overal bloed. Hij rende naar de telefoon en belde 911.

Toen hij had opgehangen, hield hij twee theedoeken op de grootste wond en staaarde naar Leroy's gezicht. Er zat een snee van vijf centimeter op zijn wang waar bloed uit liep en een groter wordende buil op zijn voorhoofd. Freddie wilde iets zeggen om hem gerust te stellen, maar telkens als hij iets probeerde te zeggen, begon hij te huilen.

Hij had Leroy altijd gemogen. Voor een man die niet kon praten, wiens hersens door de oorlog waren verwoest, had hij persoonlijkheid. Hij hield van Cap'n Crunch en kon dagenlang naar het sciencefictionkanaal kijken. Hij had nooit ruzie gezocht of zich gewelddadig gedragen tegenover de andere bewoners. Hij had soms aanvallen van wanhoop en weigerde dan uit bed te komen, maar wie zou die niet hebben? En in de twee jaar dat Freddie daar nu was, waren er tientallen keren geweest dat Leroy hem midden in de nacht wakker had gemaakt. Dan trok hij Freddie mee naar de achterdeur en klopte erop. Freddie zocht de sleutel dan op, haalde de deur van het slot, en dan gingen ze naar buiten om naar de sterren te kijken. Leroy liep dan als een oud mannetje over het gazon, met zijn hoofd naar achteren, en staaarde naar de verre sterrenstelsels.

Hij had gehoord dat Leroy's moeder hem altijd bezocht als ze van haar werk kwam. Dan keek ze met hem naar herhalingen van *Star Trek* en hielp ze hem met zijn avondeten. Als ze wegging, omhelsde Leroy haar zo stevig dat ze bijna geen adem kon krijgen. 'Maak je maar geen zorgen. Dat deed hij ook al voor hij gewond raakte,' zei ze altijd. Ze was meestal al weg tegen de tijd dat Freddie aan zijn nachtdienst begon, maar soms kwam hij haar tegen en als dat gebeurde, had hij altijd met haar te doen. Ze werkte bij de Safeway. Ze woonde alleen in een klein huisje in een armoedige buurt, en ze reed in een auto die vijftientig jaar oud was.

*

Het geluid van een sirene klonk en een ambulance parkeerde op de oprit. Twee broeders renden naar binnen en gingen onder aan de trap met Leroy aan de slag. Terwijl ze dat deden, liep Freddie de keuken in, belde de manager van de woongroep en sprak daarna een bericht in voor Leroy's moeder. De bewoners kwamen langzaam uit hun kamers. Hal, de zesenvertigjarige, ging naast Freddie staan. Het joch, Rolly, stond achter hem te huilen, en Donald, de vijfendertigjarige indiaan, staarde bijna catatonisch naar de tv.

'Het is oké, jongens,' zei Freddie tegen ze. 'We kunnen verder weinig doen om te helpen, dus laten we proberen weer te gaan slapen. Het komt wel in orde met Leroy. Deze jongens weten wat ze doen.' Maar ze verroerden zich geen van allen, zelfs Freddie niet. Ze bleven allemaal staan toekijken, terwijl de broeders Leroy op een brancard legden en naar buiten droegen, naar de ambulance. Ze keken hoe hij achterin werd geladen en weggereden.

*

De manager van de woongroep, Julie Norris, arriveerde. Samen brachten ze de bewoners weer naar bed, haalden de kapotte hekjes weg en probeerden het met bloed bevlekte tapijt schoon te maken.

Het was vier uur toen ze vertrok. Freddie maakte zich zo'n zorgen en was zo overstuur dat hij alleen maar koffie kon drinken en wachten tot zijn dienst erop zat. Toen de man van de dagdienst, Dale Riley, er om kwart over zes was, een kwartier te laat, realiseerde Freddie zich dat hij maar een uur had geslapen.

Hij stapte in zijn afgeragde Mercury Comet uit 1965 en startte de motor. Hij zette de verwarming vol aan, stapte weer uit, krabde de ruiten en reed naar huis. Hij kon zijn adem zien toen hij naar binnen liep. De kookwekker stond op het aanrecht en hij nam hem mee en zette hem op zes minuten. In de badkamer deed hij een straalkachelkje aan, legde zijn werkuniform ernaast en stapte onder de douche.

Dertien minuten later zat hij weer in zijn auto. Hij reed naar het industrieterrein van het stadje en parkeerde voor Heaven's Door Donuts, een klein gebouwtje opgetrokken uit witte B-2-blokken dat ooit een hamburgerkraam was geweest. Er hing een lichtreclame aan het dak met de naam in cursieve roze neonletters. Het was een donutwinkel waar hij de afgelopen veertien jaar minstens vijf keer per week kwam. De eigenaar, een Vietnamese man van zestig die Pham heette, maakte de donuts in de achterkamer. Achter de toonbank stond een obese vrouw van middelbare leeftijd met blond gevefd haar die Mora heette. Toen hij voorreed, knipperde hij twee keer met zijn koplampen en ze kwam haastig naar buiten met drie dozijn donuts in twee roze dozen.

'Jezus, wat ben jij laat vandaag,' zei ze. Haar haar was met een feloranje hoofdband naar achteren getrokken en ze had een rode trainingsbroek aan en een wit schort voor. Ze gaf hem de dozen aan.

Freddie zette ze naast zich op de stoel. 'Dale was weer eens te laat.'

'Ze zouden die ouwe Dale eigenlijk moeten ontslaan.'

'Deden ze dat maar.'

'Je ziet er moe uit.'

'Ben ik ook een beetje,' zei hij.

Mora leunde naar voren en legde haar armen op het portier.

Haar lippen waren blauw van de kou en haar adem kwam eruit als rook, en verwaaide.

‘Je weet toch dat je baas de donutrekening niet heeft betaald.’

‘Ik zal zorgen dat-ie dat doet.’

‘Hij begint me net zo op mijn zenuwen te werken als Dale,’ zei Mora, en ze glimlachte.

‘Mij ook.’

‘Heb je de wedstrijd nog gehoord, gisteravond?’

‘Dat was ik wel van plan. De radio stond aan, maar ik ben in de eerste periode al in slaap gevallen, en daarna moest ik naar mijn werk.’

‘Je hebt niet veel gemist. Ze werden verpletterd door Moose Jaw. Weet je zeker dat het wel gaat, Freddie? Je ogen zijn helemaal rood. Dat zie ik zelfs in dit licht.’

‘Ik ben gewoon een beetje moe, Mora. Het was een lange nacht, maar het gaat wel.’

Ze ging rechtop staan en begon terug te lopen naar de donutwinkel. ‘Ik heb er een extra *twist* en een handjevol donutballetjes voor je bijgedaan,’ riep ze. ‘Ik zie je morgen, Freddie. En zorg dat je een beetje slaapt.’

Hij riep tot ziens, reed het parkeerterrein af, naar Logan’s Verhandel, en parkeerde daar. Binnen deed hij de lichten en de computer aan. Hij zette de donuts op de toonbank, zette koffie en haalde de voordeur van het slot.

Hij had vier koppen koffie nodig om wakker te blijven tijdens de ochtenddrukte. Toen de winkel eindelijk leeg was, was het elf uur. Hij zette nog een pot koffie en begon de winkelvloer te vegen. Om tien over half twaalf parkeerde de eigenaar van de winkel, Pat Logan, zijn nog geen jaar oude Ford F-250 pick-up op het parkeerterrein voor. Hij was een lange man en ongeveer honderd kilo te zwaar. Hij had slechte knieën, bruine tanden en begon kaal te worden.

Zijn vader, Enoch Logan, had de winkel in 1970 geopend. Op zijn sterfbed had meneer Logan tegen zijn vrouw gezegd dat hij wilde dat Freddie de zaak zou runnen. Hij wilde hem deels eige-

naar maken, om zo te garanderen dat de zaak na haar dood zou worden voortgezet. Maar zijn vrouw was het daar niet mee eens en vond dat Pat, hun enige zoon, de volledige eigenaar moest worden. Hun zoon, die het grootste deel van zijn volwassen leven het ene baantje na het andere had gehad, om steeds weer te worden ontslagen, had drie kleine kinderen te onderhouden. Ze hadden er een hele tijd ruzie over gemaakt, wekenlang, maar ze wist Enoch er uiteindelijk van te overtuigen dat hij de zaak in de familie moest houden. Dus haalde meneer Logan zijn advocaat erbij, en legde Freddie's salaris vast, met een jaarlijkse loonsverhoging van drie procent. Hij dwong Pat een overeenkomst te tekenen waarin hij daarmee instemde, en gaf de zaak aan hem. Een maand later was Enoch Logan dood, en weer zes jaar later waren alle vijf de medewerkers ontslagen. De winkel liep achter met zijn betalingen en Freddie moest zes dagen per week alleen achter de toonbank van Logan's Verfhandel staan.

'Hoe ging het vanochtend?' vroeg Pat, en hij zette een diepvriesmaaltijd van Salisbury en een literfles Dr. Pepper op de toonbank.

'Jenson heeft honderdvijfendertig liter primer gekocht,' zei Freddie. 'En de ploeg van Lawson kwam muurverf kopen voor dat appartementencomplex. Ongeveer twaalfhonderd dollar, tot nu toe.'

Pat schudde zijn hoofd en keek uit over het lege parkeerterrein. Hij zette de diepvriesmaaltijd in de koelkast, liep naar zijn kantoortje en deed de deur dicht. Om vijf voor twaalf kwam hij weer naar buiten, warmde de maaltijd op in de magnetron en ging zijn kantoortje weer in. Hij zette de radio op *Family Talk*, een evangelisch praatprogramma gepresenteerd door dr. James Dobson, en belde zijn vrouw. Hij zette haar op de speaker en ze luisterden er samen naar terwijl hij zijn lunch at. Om één uur kwam hij het kantoor weer uit, gooide het bakje in de prullenbak en keek naar het nog altijd lege parkeerterrein. Hij liep naar achteren, naar het magazijn, waar Freddie een pallet verf stond uit te pakken.

'Nou, zo te zien gaan het straks sneeuwen,' zei hij.

‘Januari en sneeuw,’ zei Freddie.

‘Het wordt hartstikke stil, vanmiddag.’

‘Daar kon je weleens gelijk in hebben.’

‘Ik moet nog wat boodschappen doen. Misschien kom ik nog terug, maar misschien ook niet.’

‘Oké, Pat,’ zei hij toen zijn baas vertrok.

Freddie sloot de winkel om half zes af en ging naar huis. Hij ging op de bank liggen, legde een slaapzak over zich heen en sliep tot zeven uur. Toen hij weer wakker was, dronk hij een energiedrankje, haalde het straalkachelletje van de badkamer naar de keuken en bakte twee eieren. Hij kleepte zich om, ging op de bank zitten en belde zijn dochters in Las Vegas. Hij sprak met elk meisje vijf minuten, maar aan het eind van beide gesprekken wisten ze niet meer wat ze tegen elkaar moesten zeggen.

Hij keek op zijn horloge. Hij had nog anderhalf uur voor zijn dienst in de woongroep begon. Hij ging op de bank liggen. In het licht dat uit de keuken kwam kon hij de schoorsteenmantel en de eetkamer zien. Hij zag de gang die naar de oude kamers van zijn dochters leidde en de trap naar de ouderslaapkamer. Zijn grootvader had het huis gebouwd, en nu liet Freddie het in de steek. Hij had het onbelast gekregen, en nu had hij er twee hypotheeken op. Er was geen verwarming, het vuil werd niet meer opgehaald en hij liep achter met zijn elektriciteitsrekening. Hij wist dat hij de hele boel uiteindelijk kwijt zou raken.

Hij reed met de Comet door het centrum en de buitenwijken, en in de verte kon hij het provinciale ziekenhuis op een heuvel zien staan. Hij parkeerde op het terrein voor bezoekers en stapte uit. Bij de receptie vroeg hij naar Leroy Kervin, en een vrouw wees hem de weg. Vijf minuten later trof hij Leroy alleen aan in een zaal op de zesde verdieping, op een postoperatieve verpleegafdeling.

Er zat een slangetje in zijn keel en er liepen slangetjes langs zijn borst. Hij was bewusteloos en een filmpje zweet bedekte zijn opgezette gezicht. Zijn lippen waren gesprongen en een deel van zijn onderlip was kapot en gezwollen. De snee op zijn wang was

nu gehecht en de diepe bloeduitstorting op zijn voorhoofd was geel en paars aan het worden. Freddie trok zijn jas uit en ging op de stoel tegenover het bed zitten.

Er kwam een verpleegster de kamer in.

‘Komt het goed met Leroy?’ vroeg Freddie.

‘Hij heeft nog een lange weg te gaan, ben ik bang,’ was het enige wat de verpleegster zei. Op haar naamplaatje stond Pauline. Het was een stevige vrouw van gemiddelde lengte, halverwege de dertig met donkerbruin haar en bruine ogen. Ze rook naar shampoo en sigaretten. Van een afstandje had ze een knap gezicht. Pas als je dichtbij kwam, verschenen de rimpels rond haar ogen en lippen en de littekens van acne. Ze zag er moe uit.

‘Bent u familie?’ vroeg ze.

‘Ik werk in zijn woongroep. Hij is gisterennacht van de trap gevallen en ik heb hem gevonden.’

‘Het goede nieuw is dat ze zeggen dat de operatie goed is verlopen,’ zei ze, en ze controleerde de beademingsapparatuur, de slangetjes bij de borst en het infuus naast het bed. Ze keek op zijn patiëntenstatus, maakte een reeks aantekeningen op een computer in de hoek van de kamer en vertrok.

Hij keek op zijn horloge, stond op en liep naar het raam dat uitkeek op het parkeerterrein van het ziekenhuis. Er stonden meer dan honderd auto’s, beneden, en hij kon bijna niet geloven dat het er zo veel waren, voor zo’n klein stadje. Hij liep terug naar Leroy en trok zijn jas aan. Hij boog zich over hem heen en legde zijn hand voorzichtig op diens arm. Hij voelde de warmte en zachtheid van Leroy’s huid. ‘Het spijt me dat het je niet is gelukt, Leroy. Ik weet dat dat niet is wat je hoort te zeggen, maar het spijt me dat het niet is gelukt.’

3

De verpleegster keek op haar horloge. Ze had nog veertig minuten voor haar dienst erop zat. Ze was bijna klaar met het bijwerken van de statussen en de nachtmedicijnen waren afgehandeld. Ze knielde neer en strikte haar veters weer, en vervolgens liep ze de gang door naar haar laatste patiënt, meneer Flory. Dat was een magere, verweerde oude man met maagkanker in stadium IV. Hij lag op zijn zij door de deuropening de gang in te staren. Hij glimlachte toen hij haar de kamer in zag komen.

‘Ben jij nog niet naar huis?’ vroeg hij.

‘Bijna,’ zei ze. ‘Ik ben bij de finishlijn. U bent mijn laatste, meneer Flory. Ik bewaar het beste altijd voor het laatste.’

Hoewel het hem pijn deed, ging hij op zijn rug liggen om haar beter te zien.

‘Hoe gaat het met de pijn?’

‘Nou...’ zei hij.

‘Nou, wat, meneer Flory?’

‘Ik vind het vervelend om het te moeten vragen, maar is het al tijd?’

‘Heeft u veel pijn?’

Hij knikte.

‘Als u de pijn op een schaal van een tot tien moest plaatsen, waar zou u dan uitkomen?’

‘Ongeveer een acht, zou ik zeggen.’

‘U zegt altijd acht.’

‘De pijn lijkt altijd ongeveer hetzelfde,’ zei hij.

‘Ik zal zien wat ik kan doen. Ik zal de arts nog eens bellen, oké?’

‘Oké.’

‘Waar is uw vrouw?’

‘Die moest naar huis om een paar dingen te regelen.’ Hij probeerde op zijn rug te blijven liggen, maar de pijn was te hevig. Hij ging op zijn zij liggen en schreeuwde het uit van de pijn.

‘Is het zo erg?’

‘Ik raak het gewoon zo zat om de hele tijd op mijn zij te liggen, maar het moet wel, denk ik.’ Met zijn linkerhand probeerde hij zijn dunne grijze haar naar achteren te strijken. ‘Zit je dienst er bijna op?’

‘Nog een halfuur,’ zei ze.

‘Wat ga je vanavond doen?’

‘Ik heb een date.’

‘Wie neemt je mee uit?’

‘Donna. Maar we blijven thuis om tv te kijken.’

De oude man lachte. ‘Donna is je konijn, toch?’

De verpleegster knikte.

‘Heb ik je al verteld dat mijn zus een konijn had, toen we klein waren? Ze nam hem ’s avonds altijd mee aan tafel.’

‘Dat vonden jullie ouders vast niet fijn.’

‘Mijn moeder vond het niks, maar als mijn vader zijn zin had gekregen, zouden we altijd met de dieren hebben gegeten. Wat voor kleur heeft Donna?’

‘Zwart met wit.’

‘Een Hollander.’

‘Ik geloof het.’

‘Heb je haar al lang?’

‘Een jaartje, denk ik,’ zei ze, en ze liep naar de computer en bekeek zijn status. ‘Mijn burens verhuisden op een avond uit hun appartement. Ze namen de benen en lieten het grootste deel van hun bezittingen achter, inclusief Donna. Ze had twee weken alleen in haar kooi gezeten toen de huisbaas naar binnen ging. Ze hadden een bakje water in de kooi gezet maar dat beest had ik

weet niet hoelang zonder eten gezeten. Ze was er niet best aan toe. De huisbaas bracht haar naar mij, omdat hij weet dat ik een watje ben.’

‘Misschien dacht hij gewoon dat je aardig was.’

‘Misschien.’

‘Ik heb er nooit aan kunnen wennen dat mensen dieren slecht behandelen.’

‘Ik word er kwaad om. Reken maar,’ zei ze, terwijl ze zijn status bijwerkte.

‘Als ik een gozer zijn hond of paard slecht zag behandelen, nam ik hem nooit meer in dienst. Als je dat ziet, weet je wat er in zijn hart zit. Dan weet je hoe zo iemand de wereld ziet. En ik heb hem nooit graag zo gezien.’

‘U bent behoorlijk slim voor iemand die in de rimboe woont met een stel koeien, meneer Flory. Oké, kanjer, nu ter zake. Heeft u dorst?’

‘Ik heb nooit meer dorst.’

‘U moet proberen meer water te drinken.’

‘Het klinkt gewoon nooit meer aantrekkelijk.’

‘Ik durf te wedden dat als ik een ijskoud biertje had, u dat wel zou opdrinken.’

‘Ik ben jaren geleden al gestopt met drinken.’

‘Heel goed.’

‘Ik had niet zo’n beste dronk over me,’ zei hij.

‘Dat hebben de meeste mensen niet.’

‘Maar ik vond het wel prettig.’

‘Nou ja, u kunt er altijd over fantaseren.’

‘Misschien...’ Hij keek naar haar op, en sloot toen zijn ogen. ‘Ik wou dat ik hier weg kon.’

‘Ik weet dat de artsen u naar huis proberen te krijgen. Het zal niet lang meer duren. Begint u moe te worden?’

‘Al dat gepraat zal me de das wel omdoen.’

‘U slaapt zo. En als u wakker wordt, is Rhonda er met nieuwe instructies van de dokter. Ze zullen uw pijnmedicatie vast kunnen verhogen, en dan kunt u echt een beetje rust krijgen.’

‘Oké,’ zei hij.

‘Welterusten, meneer Flory,’ zei ze.

‘Welterusten, Pauline.’

*

Ze klokte om elf uur 's avonds uit, liep naar het parkeerterrein en stapte in haar gedeukte, groene vierdeurs Honda. Ze startte de motor, krabde het ijs van de ruiten en vertrok. Ze reed naar een kruidenier en kocht vierentwintig blikken kippensoep met noodles in de aanbieding, een halve liter chocolade-ijs, een bus vetvrije koffiemelk en twee donuts.

Ze liet de soep in haar achterbak staan en liep met de rest de trap op naar haar appartement. Binnen zette ze de tv aan, liet het konijn uit haar kooi en ging op de bank zitten. Ze zette het konijn op haar schoot en gaf haar kleine hapjes donut. Ze maakte de bak ijs open en keek tv tot ze in slaap viel.

De volgende ochtend reed ze naar een verpauperde buitenwijk aan de andere kant van de stad, naar het kleine doorsneehuisje waarin ze was opgegroeid. Ze parkeerde op de oprit, haalde een wasmand vol schone was uit de achterbak en zette de doos met soepblikken erbovenop. Ze droeg de mand naar de voordeur en tikte ertegen met haar voet.

‘Kom op,’ riep ze. ‘Ik ben het. Schiet eens op.’

Ze hoorde gestommel, binnen, maar er werd niet opgedaan.

‘Kom op nou. Het is zwaar!’

Ze schopte nog drie keer tegen de deur, zette de mand op de grond, zocht in haar tasje en vond de sleutels. Ze haalde de deur van het slot en liep naar binnen, waar ze haar vader op het oude militaire veldbed in de huiskamer aantrof. Hij lag onder een elektrische deken en een slaapzak tv te kijken.

‘Hoorde je me niet?’

Hij tilde zijn hoofd op. ‘Ik wist niet zeker wie het was.’

‘Wie zou het anders moeten zijn?’

‘Ik weet niet.’

‘Waarom is het hier zo koud?’

‘Ze hebben het gas afgesloten, verdomme.’

‘Wie?’

‘Het gasbedrijf.’

‘Nou niet tegen me liegen, kanjer. Ik heb die rekening betaald, dat weet je best. En trouwens, je post komt allemaal bij mij binnen, en je luistert de berichten op je antwoordapparaat nooit af, dus je zou geen idee hebben als ze het gas hadden afgesloten.’ Ze liep naar de thermostaat en zette hem op twintig graden. Er klonk een klik, en toen begon er warme lucht door de roosters in de vloer te stromen. ‘Je mag hem lager zetten als ik weg ben, maar ik ga niet bevriezen alleen maar omdat ik jouw lunch moet klaar maken... Ik heb je was gedaan, dus ik wil dat je onder de douche gaat en schone kleren aantrekt. Het is koud hier, maar ik ruik je nog steeds.’

‘De boiler is kapot,’ zei hij halfhartig, met zijn ogen nog op de tv gericht.

‘Je begint me nu al op mijn zenuwen te werken.’ Ze bracht de doos soepblikken naar de keuken en zette die op het aanrecht. Ze draaide de kraan open en deed haar hand eronder. ‘Verbrand je niet onder de douche. Ik ga de afwas doen, en jij gaat je lijf en haar wassen met een heleboel zeep. Daarna ga je schone kleren aantrekken. Daar ga ik niet over in discussie. Of je staat op en gaat aan de slag, of ik bel oom Jeff weer.’

De oude man veerde op van het veldbed. Hij had een sweatshirt aan en een lange onderbroek met urinevlekken. De elektrische deken en slaapzak vielen op de grond toen hij ging staan. Het was een knokige man van halverwege de zestig met dik grijs haar en een stoppelbaard van zes dagen. Zijn ogen waren klein en lagen verzonken in zijn hoofd.

‘Waarom moet je hem altijd bellen?’ riep hij. Hij pakte de mand met wasgoed en liep naar de slaapkamer.

‘Ik bel hem omdat je naar mij niet wilt luisteren, en omdat hij je broer is en je op je plek zal zetten. Hij komt hierheen om je in elkaar te rammen.’

‘Godverdomme, bel hem nou niet.’

‘Doe dan wat ik zeg.’ Pauline kwam uit de keuken. ‘Wacht eens even.’

‘Wat nou weer?’ zei hij, en hij draaide zich om.

‘Ik wil ook dat je je scheert. En ik blijf luisteren of ik de douche hoor. Als je niet naar shampoo ruikt als je aan tafel komt, dan draai ik zijn nummer.’

‘Wat een gezeik is dit.’

‘En als je klaar bent, dan kom je eten en daarna gaan we een eindje lopen.’

‘Ik wil geen eindje lopen.’

‘Je hebt het nodig, en ik ook. Ik ben sinds november drie kilo aangekomen en ik loop niet graag alleen. Je gaat er niet dood van als je af en toe het huis uit gaat.’

Hij liep naar zijn slaapkamer en gooidde de deur met een klap achter zich dicht. Pauline waste een gootsteen vol afwas af, maakte een blik soep open en stak het fornuis aan. In het keukenkastje stonden drie dozen crackers. Er was er eentje open, waar ze er tien uithaalde en op een bord legde. Ze hakte ijsbergsla in hapklare stukjes, deed de sla in een kom en liep naar de huiskamer om tv te kijken en te wachten.

Hij kwam twintig minuten later tevoorschijn. Zijn haar was naar achteren gekamd en nat. Stukjes wc-papier bedekten een reeks scheerwondjes in zijn hals en op zijn kin. Hij had een bruine broek en een flanellen overhemd aan.

Hij wees naar zijn sneetjes. ‘Heb je nou je zin?’

‘Als je het scheerapparaat had gebruikt dat ik voor je heb gekocht, dan zou je je nooit snijden. Dan zou je ook niet zo’n hekel aan scheren hebben,’ zei ze.

‘Ik vertrouw scheerapparaten niet.’ Hij kwam de keuken in en ging zitten. Ze schonk de soep in een kom en zette die voor hem neer.

‘Zo te zien ben je aan het afvallen.’

‘Hang de verpleegster niet uit,’ zei hij, en hij begon te eten. ‘Ik vind het niet prettig als je als een verpleegster praat.’

‘Oké,’ zei ze. ‘Prima. Waar wil jij dan over praten?’

Hij keek op van zijn soep. ‘Wat?’

‘Hoe gaat het nou? Waar ben je zoal mee bezig?’

De oude man slurpte de soep naar binnen en staaarde naar de tafel. Er lekte wat tussen zijn lippen door en droop langs zijn kin.

‘Wat ga je dit weekend doen?’

Hij pakte twee crackers, stopte ze in zijn mond en begon te kauwen.

‘Wat ga je dit weekend doen?’ vroeg ze opnieuw.

‘Wat denk je?’ zei hij, en bracht zijn gezicht weer omlaag naar de soep. Hij hield de lepel als een mes vast en begon de soep naar binnen de lepelen. Er viel weer wat op tafel.

Met een mannenstem zei ze: ‘En jij, Pauline? Wat ga jij dit weekend doen?’

‘Dat weet ik eigenlijk niet,’ antwoordde ze met haar eigen stem. ‘Misschien ga ik wel naar New York en word ik prostituee.’

‘Is het niet koud in New York, in deze tijd van het jaar?’ zei ze met die lage stem. ‘Misschien moet je maar wachten tot het voorjaar.’

‘Het voorjaar. Denk je?’

‘Ja, het voorjaar is een goeie tijd om over straat te tippelen.’

‘Bedankt voor het advies, pa. Je bent me er eentje. Ik heb altijd zo veel aan je.’

‘Daar ben ik voor,’ zei ze met de mannenstem, en ze sloeg op tafel.

Haar vader hield op met eten en keek haar aan. ‘Oké, het spijt me.’

‘Je bent een klootzak.’

‘Het was niet mijn bedoeling een klootzak te zijn.’

‘Als je een klootzak bent, dan ben je een klootzak. Het doet er niet toe of het de bedoeling is of niet. Je bent het gewoon. De truc is om het niet te zijn.’

Hij schoof de kom van zich af. ‘Oké, het spijt me.’

‘Het geeft niet,’ zei ze, en ze zuchtte. ‘Ik heb gewoon een pestbui, denk ik. Ben je klaar?’